

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

xix. De iudicibus secularibus qui personas Ecclesiasticas ad sua tribunalia
trahunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

nione dubitare, & ab huiusmodi praxi abſtinere debeat, vt ſic melius conſcientijs ſuis prouideant, *Primo* enim magno perere vtendum eſt ne Doctores, qui hanc ſententiam defendunt, ex affectu quodam Nationis, quam facile tanti peccati dānare nolunt, & ex quadam naturali hominum propenſione ad gratificandum & applaudendum in Regibus, & Magiſtratibus impediatur quo minus aliquando recte ſentiant, & iudicent, *Secundo* timendum eſt, ne ex naturali quodam dominandi affectu Magiſtratus huiusmodi perturbentur, vt ſententiam hanc quamuis veriorē non ſequantur. Ex demum nullum omnino vel apprensus video argumentum, quo ſententia illorum defendi poſſit, vnde nec probabilem eſſe cenſeo: in quam opinionem moueor,

Primo quidem, quia poteſtas Eccleſiaſtica, & ſecularis duæ poteſtates ſupremæ ſunt adinuicem quodam modo independentes, quamuis altera illarum in aliquo ſuperior ſit, ſpiritalis enim in pertinentibus ad fidem, & ad ſalutem animæ, necnon in eis rebus, quæ ad bonum vniuerſale Eccleſiæ pertinent, de poteſtate ſeculari iudicare poteſt, cui conſequens eſt in huiusmodi cauſis Eccleſiaſticis poteſtatem laicam ſe nulla ratione interponere debere, aut poſſe.

9 *Secundo*, Quamuis concedamus poteſtatem ſecularem de iure naturæ, innocentem aliquem contra poteſtatem Eccleſiaſticam defendere poſſe, illud tamen auctoritati uel nullo modo poterit, cum non ſit ſuperior, ſolum igitur id poterit per viam ſupplicationis, ſic enim inferior ſeipſum, aut alterum contra ſuperiorem defendere poteſt. Cū igitur vt ex præſenti Canone colligitur, via licita innocentia Summo Pontifice conſeſſa ſit, qua ſe, & cauſæ ſuæ innocentiam, per viam ſcilicet ſupplicationis, defendere poſſit: vtique innocentem aliquem, laica poteſtis, via & modo illicito, contra poteſtatem Eccleſiaſticam in cauſis Eccleſiaſticis, ſine peccato defendere non valet, vt propterea tales ob huiusmodi inſolentiam, a Summo Pontifice, excommunicationis vinculo, in præſenti Canone merito, ac iuſte feriuntur.

10 *His* omnibus addo, vt ex verbis illis *Ad nos informandos*, quæ quantum ex antiquis, & recentioribus Bullis cœnæ conſtat, primo omnium a Pio V. in Bulla cœnæ inſerta ſunt, colligitur, non ſolum iſtis Magiſtratibus, ſed etiam perſonis priuatis, via ſupplicationis libera relinquitur, ſe, cauſæque ſuæ innocentiam defendendi; quæ ſola via, vt diximus, licita eſt, & tam iuri naturali, quam iuri ſcripto maxime conformis, cum modus iſte proprius ſit, quo inferior contra ſuperiorem, & iniurias illius, iuſte, liciteque tueri, ac defendere queat; De materia huius Canonis plura legi poſſunt in iure Canonico, & maxime in c. Quonia, de immunit. Eccleſ. libr. 6. ex quo capite conſirmanur ea quæ in priori parte huius Canonis habentur, ſicut etiam ſecunda eiusdem Canonis particula conformis planè eſt illis, quæ in c. vnico, de his quæ vi met. cauſa ſunt libr. 6. & in capitu. Quicumque, de ſentent. excommunic. libr. 6. habentur.

De Iudicibus ſecularibus, qui perſonas Eccleſiaſticas ad ſua tribunalia trahunt. Cap. XIX.

S Y M M A R I V M,

- 1 Iudices ſeculares, perſonas Eccleſiaſticas, Capitula & Collegia ad ſua tribunalia trahentes in excommunicationem Bullæ cœnæ incidunt.
- 2 Libertas Eccleſiaſtica, quibus præcipuè modis ſolet offendi.
- 3 Excommunicatio decima quinta Bullæ cœnæ quas perſonas Statuta facientes contra libertatem Eccleſiaſticam completatur.

4 Excommunicatio decima quinta Bullæ cœnæ contra offendentem libertatem Eccleſiaſticam lata quam antea qua ſit.

5 Poteſtas laica quibus in caſibus perſonas Eccleſiaſticas ad ſua tribunalia licite trahere poſſit.

6 Index, aut Miniſter iuſtiæ amicablem perſonam Eccleſiaſticam ad ſuum tribunal trahens, in excommunicationem Bullæ cœnæ non incidit.

7 [Perſonarum Eccleſiaſticarum] nomine quinam intelligantur.

8 Statuta contra Eccleſiaſticam libertatem facientes in iure Canonico excommunicantur.

9 [Libertatis Eccleſiaſticæ] appellatione quid proprie intelligatur.

10 Statuto contra Eccleſiæ libertatem iam factio, aut conſuetudine vtentes, in Bullam cœnæ incidunt.

EXcommunicatio Decima quinta fertur in hæc verba:

1 *Quine* ex eorū prætenſo officio, vel ad inſtantiam partis, aut aliorum quorumcunque, perſonas Eccleſiaſticas, Capitula, Conuentus, Collegia Eccleſiarum quarumcunque eorū ſe ad ſuum tribunal, audientiam, Cancellariam, Conſilium, vel Parlamentum, præter iuris Canonici diſpoſitionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant, directe vel indirectè, quouis quaſito colore; Necnon qui Statuta, Ordinationes, Conſtitutiones, Pragmaticas, ſeu quouis alia Decreta in genere, vel in ſpecie, ex quouis cauſa, & quouis quaſito colore, ac etiam prætextu cuiusvis Conſuetudinis, aut Præiudicij, vel aliàs quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis, & ordinatis vti fuerint, vnde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur; aut aliàs quouis modo reſtringitur, ſeu ſiſis & dictæ Sedis, ac quarumcunque Eccleſiarum vniuersus quomodolibet directe, vel indirectè, tacite, vel expreſſe præiudicatur.

2 *Canonis* huius materia eſt duplex Sacriligium, ſiue quo offendiſſet libertas Eccleſiaſtica quantum ad immunitatem fori, quod in prima parte Canonis conuenitur; Alterum quo eadem offendiſſet in quouis alia re per ſtatuta, quod in vltima parte euſdem Canonis comprehenditur. Perſonæ contentæ in ordine, ad priorem materiam ſunt iſtæ; Primo, Qui trahunt. Secundo, Qui trahi faciunt. Tertio, Qui trahi procurant directe, vel indirectè perſonas Eccleſiaſticas, Capitula, Conuentus & Collegia ad ſua tribunalia, audientiam, Cancellariam, Conſilium, & Parlamentum, ſub quibus vocibus comprehenduntur etiam quæcunque alia tribunalia, Modi trahendi, qui hic prohibentur, ſunt duo, Primus ex officio. Secundus, ad partis, aut aliorum inſtantiam, & vt erque modus ſolum prohibetur in illis caſibus, in quibus eſt contra iuris Canonici diſpoſitionem.

3 *Perſonæ* verò, quæ hic continentur in ordine ad poſtiorē materiam, ſunt iſtæ; Primo Qui faciunt. Secundo, Qui ordinant. Tertio, Qui publicant Statuta, Ordinationes, Conſtitutiones, Pragmaticas, & alia quouis Decreta in genere, vel in ſpecie, quibus libertas Eccleſiaſtica tollitur, aut in aliquo læditur, vel deprimitur, aut reſtringitur. Item quibus Apoſtolicæ Sedis iuribus præiudicatur; Item quibus præiudicatur iuribus quarumcunque Eccleſiarum & hoc directe, vel indirectè. Quarto, Qui huiusmodi Statuta & Decreta factis, & ordinatis contra prædictam libertatem Eccleſiæ vtuntur.

4 *Quoad* Canonis huius antiquitatem, prima eius pars addita videtur Bullæ cœnæ tempore Iulij Pape II. vel Leonis X. ſi quidem reperitur Caiet. in Summa, vbi excommunicatio capitul. 29. apud antiquiores vero auctores non habetur; Secunda vero pars poſtea adiecta eſt Bullæ.

Bulle cœne tempore Iulij Papæ III. vt habetur apud Martin. Ledesmi. 2.4. quæst. 26. art. 1. pag. 357. col. 1. Qui Canon, vt recte notant Caiet. vbi supra, & Nau. in Manual. cap. 27. num. 69. vers. Quinta, in fine, quamuis editus esse videatur contra Dominos, & Magistratus seculares, qui seiplos constituunt iudices personarum Ecclesiasticarum, vere tamen ligat personas etiam Ecclesiasticas, quæ præter iuris dispositionem hæc faciunt, scilicet auctoritate laica, vt quando sunt gubernatores ciuitatum &c. Cuius Canonis ratio est: quia in multis locis Prælati Ecclesiastici instituntur a Regibus, & Principibus ad causas huiusmodi, vt quando instituntur Proreges, aut gubernatores regni, aut Prouinciæ, vnde tales etiam sub hoc Canone continentur.

5 Per illa verba. *Præter iuris Canonici dispositionem* quæ vt notat Nau. in Man. ca. 27. num. 70. vers. Tertia non addita sunt, excluduntur ab hac censura, qui laica potestate personas Ecclesiasticas in casibus a iure permissis ad sua tribunalia trahunt. Casus autem in iure permissi sunt isti; *Primus est*, in causa fœdus, vt colligitur ex cap. ceterum, de iudic. *Secundus est*. Quando persona Ecclesiastica est incorrigibilis, cap. Nec hœc, dist. 22. quod tamen intelligi debet solum, vel quando traditur brachio seculari; vel quando non potest vllō modo per Ecclesiasticā potestatem cohiberi, accepta tamen prius licentia ab Ecclesiastico superiore cuius est iudicare, an incorrigibilis, necne sit. *Tertius est*, in causa reconnectionis, de qua habetur in cap. Accusatores, versic. Cuius in agendo, & ibi gloss. in verbo, Iudicem. 2. quæst. 8. & c. Prudentiam, de mutuis pœnitio. *Quartus est*, Quando vel laico delegatur per Summum Pontificem, arg. cap. Illud, 10. q. 3. vel quando Clericus secundum iura perdit priuilegium Clericale.

6 Illa autem verba. *Trahi faciunt, aut procurant*, coniungi debent cum illis primis verbis Canonis, *ex eorum præterito officio*, vnde solum comprehendunt eos, qui auctoritative faciunt trahi, aut trahunt, aut procurant trahi, a deo, vt ipsamet pars quæ hoc procurat, non incidere in hanc censuram: Immo etiam nec ipsimet iudices, nec Ministri iustitiæ si amicablem partem inducerent, vt iudicio laico se submittant, pœnam huius Canonis incurrerent, cum hoc nullo modo sit *trahere*, vt verba ipsa sonare videntur. Quamuis enim hoc in præiudicium Ecclesiasticæ libertatis redundare videatur, cui præiudicare pars, seu persona particularis non debet, huiusmodi iudicio laico sine superioris consensu se submittere, aut non potest, aut non debet, aliàs meritō puniendus est.

7 *Nomine autem Personarum Ecclesiasticarum* intelliguntur hoc loco illæ omnes, quæ ratione Ecclesiasticæ priuilegio fori gaudent, vt sunt Clerici, Religiosi, Religiosæ, & reliquæ: Quod fori priuilegium, cum non fauorem priuatum huius, aut illius respiciat, sed fauorem communem totius ordinis Ecclesiastici, nullus priuilegio fori cadere potest, & cadendo pœnas incurrit capitis, Inolita, 11. q. 1. vbi actor trahens reum ad iudicem non suum, perdit causam & excommunicatus est, & pœnas capitul. Placuit, 2. ead. causa & quæst. vbi reus trahens actorem ad iudicem non suum, pro contumacia habetur. Quod si Clericus coram iudice seculari sponte se purgare velit, hoc casu iudex talem purgationem admittendo, pœnam huius Canonis non incurrit; Cum hic solum excommunicatur ij, qui personas Ecclesiasticas ad sua tribunalia per vim, & coactionem trahunt; a qua coactione omnino iudices seculares abstinere debent.

8 *Circa secundam huius Canonis partem sciendum est*, haberi in iure excommunicationem aliam contra facientes statuta contra Ecclesiasticam libertatem, vt in ca. Nouerit, & in cap. Grauem, de sent. excommu. de qua re Panor. & Innoc. ibi, & S. Anton. 3. par. tit. 25. c. 17. Angelica, verbo, excommunicatio, 7. casu 12. Syluest. verbo, excommunicatio, 9. num. 3. 1. excommunicatione 10. Tabiena, verbo, excommunicatio, 5. casu 20. & Caiet. verbo, excommunicatio, cap. 3. 1. & alij. Illa vero iuris excommunicatio non est Papæ reseruata in Bulla cœne, vt falso docet Tabiena, vbi supra, & Nauar. in Man. capitul. 27. numer. 120. in fine. Quia multæ personæ continentur in d. c. No-

uerit, quæ tamen in hoc Canone Bullæ cœne non comprehenduntur, vt constat, vnde solum reseruata est excommunicatio illa quoad personas hic expressas; & mirum est, Tabienam in d. causa 20. in princip. dixisse eadem cap. Nouerit, ex Processu Curie esse Papalem, cum tamen in verbo, excommunicatio, 6. vbi refert casus Bullæ cœne, nullam d. capituli Nouerit, aut huius materie mentionem faciat.

9 *Nomine autem libertatis Ecclesiasticæ* intelligitur in hoc Canone, sicut in dicto cap. Nouerit. *Primo*, illa libertas, quæ tota vniuersalis Ecclesia gaudet, ex Innoc. & Panor. in d. Nouerit, num. 2. de sent. excommu. S. Anton. 3. par. tit. 25. c. 17. Angelica, verbo, excommunicatio, 7. casu 12. num. 1. Syluest. verbo, excommunicatio, 9. num. 3. 1. excommunicatione 10. vers. Primo, Tabiena, verbo, excomm. 5. casu 20. §. 1. Caiet. verbo, excommunicatio, cap. 3. 1. vers. Quinto Nota, & Nau. in Man. capitul. 27. num. 119. vers. Quinta, & Bart. in Authent. Cassa. C. de sacrosanct. Eccles. Quæ libertas consistit in omnibus priuilegijs spiritualibus concessis a Deo, vel a Papa, & in Priuilegijs concessis ab Imperatoribus, vt præfati auctores tradunt; & etiam in Priuilegijs temporalibus a Papa, vel Imperatore concessis.

Hæc autem priuilegia sunt ex S. Anton. & Tabiena, cit. Quod Decimæ, & primitiæ ad Clericos spectent, cap. Reuertimini, 16. q. 1. Quod Ecclesia sola res Ecclesiasticas administrat, cap. Si Imperator, dist. 96. Item quod Ecclesia de spiritualibus ius condere, & iudicare potest c. Denique, cap. Cuius ad verum, dist. 96. & c. Bene quidem, ead. dist. te multa alia similia priuilegia, quæ concessa sunt Ecclesie a Deo.

A Papa etiam concessa sunt priuilegia Clericis, vt qui iniicit manus violentas in Clericos, sit excommunicatus, 17. q. 4. si quis suadente diabolo, Quod coram seculari iudice nequeant conueniri, c. Si diligenti, de foro compe. & ca. 2. de foro compe. lib. 6. & cap. vniuersi, de Cler. coniug. in 6. Item, quod in legatis ad pias causas duo testes sufficiant, c. Relatum, de test. & multa alia priuilegia, quæ in iure Canonico habentur.

Sic etiam ab Imperatoribus multa priuilegia concessa sunt, quæ sunt sparsa in iure ciuili, vt v. g. Quod nullius iudicet personas Ecclesiasticas, vel Clericos nisi sui prælati; Item, quod quilibet liberè donare potest Ecclesie, vel Ecclesiasticis personis, l. 1. & l. Illud, & l. fin. C. de Sacrosanct. Eccles. Item, quod Statuta contra libertatem Ecclesiasticam sint nulla, l. Cassa, C. de Sacrosanct. Eccles. & similia: Vnde, qui Statuta faciunt contra huiusmodi priuilegia concessa Ecclesie vniuersali a Deo, vel a Papa, vel ab Imperatoribus, huius Canonis censura incurrit. Vnde Bar. in d. l. Cassa, & Panor. in d. c. Nouerit, numer. 2. & Bald. in Margarita sua, in verbo, Ecclesia, quæ habetur in indice Innocent. super Decretal. ponunt hanc Regulam: Quod vbiunque per Statutum Clerici efficiuntur timidiore, & laici audaciores ad nocendum, tunc dicuntur contra Ecclesiasticam libertatem facta. Exemplum est: Statutum laicorum, Quod quicumque interfecerit laicum, grauius puniatur, interficiens vero Clericum puniatur pœna in decem aureis, vel in alia minori pœna. Felinus, in d. c. Nouerit, ait, contra libertatem Ecclesie esse omnia illa Statuta, quibus Ecclesiasticis personis aliquid prohibetur, quod nec Diuino, nec humano iure illis prohibitum est; Addi potest etiam, aut quibus aliquid iniungitur Clerico quod neutro prædictorum iurium præceptum est. Cuius autem in d. ca. 3. 1. versic. Quinto Nota, ait, libertatem Ecclesie importare totum id in quo Ecclesia non subijcitur, aut arctatur, siue illud spectet ad esse Naturale, vel spirituale, siue ad operari, aut recipere, siue ad quodcumque aliud, siue Ecclesia de iure communi ad illud non sit arctata, siue ex priuilegio a Deo, vel Papa, vel Imperatore concessa, ab eo libera sit. Et denique ex hoc Canone Bullæ cœne expressè habetur, contra Ecclesie libertatem esse illud oẽ, quo libertas eius aut tollitur, aut minuitur, aut in aliquo ledit, deprimitur, at quouis modo restringitur. *Secundo*, Cui in hoc Canone non solum mœtio sit de libertate ecclesiastica simpliciter, seu de libertate vniuersalis Ecclesie, (prout intelligitur quilibet

tas in d. c. Nouerit, vt auctores citati tradunt) ſed etiam mentio facta ſit de quibuscunque iuribus, & priuilegijs quatuorſcunque Eccleſiarum, inde conſequentes eſt, in cenſuram huius Canonis incidere, non ſolum qui libertatem Eccleſiæ vniuerſalis violat, ſed etiam qui libertatem cuiuſcunque Eccleſiæ particularis violauerit; vnde, qui aliquid ſtatuit contra priuilegium proprium alicuius Collegij (puta Protonotariorum) aut alicuius Religionis, puta Monachorum, aut alicuius Eccleſiæ, puta Mediolanenſis, quamuis non incurrit cenſuram cap. Nouerit, de ſententia, excommunicat. hanc tamen Bullæ cœnæ cenſuram incurrit; Semper autem ſermo eſt de illis, qui hanc Eccleſiæ libertatem aliquo ſtatuto violant.

- 10 *Illud demum circa hunc Canonem obſeruandum eſt, Quod vii Statuta contra Eccleſiæ libertatem facta, & ordinata eſt aſſumere Statutum ad aliquem ſuum vſum; vnde qui ex vi alicuius Statuti, vel contra Eccleſiæ libertatem agunt, vel ſe contra eandem defendunt, vel etiam ſecundum huiusmodi Statuta iudicant, in huius Canonis cenſuram incidunt; ſicut etiam qui ſeruati faciunt prædicta Statuta eadem excommunicationem incurrunt. Quibus addo, quod cum hic non ſolum Statutorum, ſed etiam Conſuetudinis mentio facta ſit, ſi quis contra Eccleſiæ libertatem induceret Conſuetudinem, aut etiam Conſuetudine vteretur, non ſolum in d. c. Nouerit, ſed etiam in huius Canonis excommunicationem incidere, vt manifeſtè ſatis ex ipſius Bullæ verbis colligitur; & de hoc Canone hæc dicta ſufficiant, plura enim in ſuis locis de libertate Eccleſiaſtica dicemus, maxime, cum ad d. cap. Nouerit, de ſententia, excomm. expoſitionem, peruentum fuerit.*

De Impedientibus Prælatos ne iurisdictione ſua Eccleſiaſtica vtantur. Cap. XX.

SUMMARIUM.

- 1 Impedientes Prælatos, ne iurisdictionem ſuam Eccleſiaſticam exerceant, in excommunicationem Bullæ cœnæ incidunt.
- 2 Excommunicatio decima ſexta Bullæ cœnæ, contra quas perſonas lata ſit.
- 3 Excommunicatio decima ſexta Bullæ cœnæ, quando primum in Bulla poſita fuerit.
- 4 Potestatem ordinariam Episcoporum impediens in Bullam cœnæ incidit.
- 5 Episcopum quo caſu coram tribunali laico conuenire liceat.

- EXcommunicatio Decima ſexta fertur in hæc verba:
- 1 Necnon qui Archiepiscopos, Episcopos alioſque ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscunque iudices Eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet impediunt quo minus ſua iurisdictione Eccleſiaſtica contra quoscunque vtantur, ſecundum quod Canones, & Sacra Conſtitutiones Eccleſiaſticae, & Decreta Conciliorum generalium, & præſertim Tridentini, ſtatuant, ac etiam eos, qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcunque ſententias, & decreta, aut alias fori Eccleſiaſtici iudicium eludentes, ad Cancellarias, & alias Curias ſeculares recurrunt, & ab illis prohibitiones, & mandata, etiã pœnalia ordinarijs, aut Delegatis prædictis decerni, & contra illos exequi procurant; Eos quoque qui hæc decernunt, & exequuntur, ſeu dant auxilium, conſilium, patrocinium, & fauorem in eiſdem.
 - 2 Canonis huius materia eſt Sacrilegium, quo impeditur iurisdictione Eccleſiaſtica Prælatorum, aut cõtra eorum ſententias recurritur, ad Curias, & Magiſtratus ſeculares

pro impetrandis prohibitionibus, & Mandatis contra eosdem Prælatos. Perioque principales ſunt ita; Primo, Impedientes Archiepiscopos, Episcopos, & alios Prælatos, & Eccleſiaſticos iudices ordinarios, ne iurisdictione ſua Eccleſiaſtica contra quoscunque vtantur. Secundo, Recurrentes ad Curias ſeculares, vel aliã eludentes ſententias iudicum Eccleſiaſticorum tam Ordinariorum, quam Delegatorum, Tertio, Procurantes à Curijs ſecularibus prohibitiones, aut mandata etiam pœnalia contra ſententias Ordinariorum, aut Delegatorum. Quarto, Decernentes huiusmodi prohibitiones, aut mandata, eadem mandata exequentes, Perſonæ acceſſorie ſunt; Primo, dantes auxilium; Secundo, dantes conſilium; Tertio, dantes patrocinium; Quarto, dantes fauorem in prædictis.

Quod Canonis huius antiquitatem, vt docet Nau. in Manu. cap. 27. num. 70. verſi. Quarta, omnino recentior poſita eſt in Bulla cœnæ tempore Gregorij XIII. Cuius prima pars in fauorem iurisdictionis ordinariæ adita eſt, pars verò poſterior tam ordinariæ, quàm delegatæ fauor, ſicut etiam Concilium Tridentinum Sess. 25. de reform. cap. 20. vbi de hac materia tractat.

4 Circa huius Canonis intelligentiam hæc duo annotanda ſunt;

Primum eſt, Quod cum in Concilio Tridentino varijs in locis concedatur Ordinario poteſtas procedendi tanquam Delegato Apoſtolico, vbi etiam in aliquibus poteſtas illa delegata, Ordinario ex iure antiquo tanquam ordinaria competebat; ideo mihi valdè probabile eſt poteſtatem hæc, prioris huius Canonis partis protectione gaudente, Per hoc enim quod Concilium cõcedit, vt tanquam delegatus Apoſtolicus procedat, poteſtas illorum ordinaria non tollitur, ſed potius confirmatur, & corroboratur, vt ſic euidentius omne impedimentum, quo minus iurisdictione ſua ordinaria vtantur, auferatur.

Secundum eſt, Quod ſi aliquibus in locis Episcoporum ipſi ad tribunalia ſecularia pro ſententiarum ſuarum, aut decretorum confirmatione recurrant, tunc quidem etiam partes contra eosdem Episcopos ad eadem tribunalia recurrant pro decretis illis tollendis, aut infirmandis, in huius Canonis cenſuram non incurrunt; quia tunc non pars eſt, quæ iurisdictionem Episcoporum impedit, ſed ipſemet Episcopos, à quo pars ad tribunal ſeculare deducta, coram illo ſe legitime defendit; Cum etiam ex cõmuni DD. ſententia, à quouis etiam tyranno iuſtitiam accipere liceat, & hoc maxime, cum Episcopos ipſe ad illud tribunal partem vocauerit, tunc enim abſque dubio Episcopum ipſum coram eodem tribunali parti reconuenire licebit, argum. c. Prudentiam, de mutuis petit. & c. Accuſatores, §. cuius in agendo, 3. q. 8.

ADDITIO.

Adde. Hanc clauſulam nuper auctam fuiſſe quibusdã verbis per Modernum Põtificem Paulum V. & ſunt ita; Hac de cauſa directe, vel indirecte carcerando, vel moleſtando eorum agentes, procuratores, vel familiares; nec non conſanguineos, & affines.

Quorum quidem verborum effectus per ſe multiplices eſſe apparet; eos igitur attendant quicunque illis affici poſſent.